

її здатність до цілісного функціонування, адаптації та розвитку в умовах стресу. Виявлено, що психологічна культура виконує системну функцію в структурі особистості, забезпечуючи взаємодію когнітивних, емоційних і поведінкових регуляторів, які безпосередньо формують резильєнтність. Вплив психологічної культури на резильєнтність реалізується через низку ключових механізмів:

- когнітивно-ціннісні — рефлексія, смислотворення, когнітивна гнучкість, інтеграція життєвих і професійних цінностей;
- емоційно-регуляторні — емоційна грамотність, саморегуляція, здатність до емоційної рівноваги й відновлення;
- поведінково-діяльнісні — проактивність, етична відповідальність, соціальна компетентність і конструктивна взаємодія.

Таким чином, резильєнтність виступає не лише як характеристика адаптивності, але й як критерій сформованості психологічної культури.

D. Prykhodko, V. Kyslyi

PRINCIPLES AND ETHICAL RULES OF PSYCHOLOGICAL FIRST AID

Д. Приходько, В. Кислий

ПРИНЦИПИ ТА ЕТИЧНІ ПРАВИЛА НАДАННЯ ПЕРШОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ

According to the recommendations of the World Health Organization (WHO), psychological first aid (PFA) is based on the following *ethical principles*:

1) *Protection of safety, dignity and human rights*: avoid actions that may put people at risk of further traumatic effects; to protect adults and children who receive assistance from physical and mental injury; treat people with respect and in accordance with cultural and social norms; perform only those actions towards a person to which he gives his consent (this refers to the ability to talk to him, touch him, make important decisions for him, etc.); to ensure that assistance is provided fairly, without discrimination; to help people defend their rights and receive appropriate assistance; to act in the best interests of each victim to whom assistance is provided.

2) *Correspondence of psychologists' actions to the culture and traditions of the victims*: refraining from methods of contact that are not acceptable in the culture of the victims (for example, touching, direct eye contact, etc.).

3) *Assistants' awareness of other measures to respond to an emergency situation*: follow the instructions of the relevant bodies managing measures to eliminate the crisis situation; be aware of what response measures are in place and what resources are available to provide assistance; not to hinder search and rescue operations and the work of medics; to clearly imagine their functions and their limits.

4) *Caring for one's own safety*: to be aware that what you have experienced in a crisis situation during the provision of assistance may have a negative impact or the helper himself may be among the victims; to worry about one's own health and well-being; pay attention to one's own condition and be confident in one's physical and emotional ability to help others; take care of yourself in order to take better care of others; to be interested in the well-being of other team members.

Ukrainian scientist Oleksandr Timchenko emphasized that when providing PFA (so-called "crisis intervention"), a psychologist should be guided by the following *ethical principles*:

1. *Empathic contact.* Crisis intervention begins with establishing empathic contact.
2. *Urgency.* Crisis intervention is characterized by urgency, extreme urgency.
3. *High level of psychologist activity.* A psychologist must be as active as possible in establishing contact with a person experiencing a crisis and in gathering information in order to assess the situation as quickly as possible and outline a plan of action.
4. *Limitation of goals.* The immediate goal of crisis intervention is to prevent catastrophic consequences. The main goal is to teach how to use adaptive methods of overcoming a crisis and restoring mental balance.
5. *Support.* When working to overcome a crisis, the psychologist first of all provides the client with support.
6. *Focus on the main problem.* Crisis intervention should be structured enough to help focus on the underlying problem that led to the crisis.
7. *Respect.* A person experiencing a crisis is perceived by a psychologist as knowledgeable, fully competent, independent, striving to gain self-confidence, capable of making an independent choice.

American psychologist Steven Hobfall proposed the following *principles of intervention in the provision of psychosocial support in emergency situations*:

- *promoting a sense of security;*
- *promoting sedation;*
- *promoting a sense of self and community empowerment;*
- *promoting unity;*
- *promoting hope.*

PFA has four operational principles — *prepare, observe, listen and connect.*

The provision of psychological first aid must be consistent with the basic ethical norms, principles and rules of human interaction and be based on the unconditional observance of the priority of human interests according to the principle of “do no harm”.

The main ethical rules for providing PFA are contained in the following provisions:

- to be a guarantor of high moral interaction, responsible for competent and high-quality actions, for prioritizing the goals of providing psychological first aid regardless of a person's behavior or reactions;
- prevent and prevent inhumane consequences in one's activities;
- observe confidentiality, use personal information provided by a person only in his interests (except for cases when the detected symptoms are dangerous for the person himself or others, and it is advisable to inform those who can provide qualified assistance);
- in communication, show readiness to provide help, demonstrate attentive, respectful attitude, do not evaluate the actions of a person, show sincerity, honesty, patience and respect;
- psychological support should be warm, benevolent, healing, seek to minimize trauma-related experiences of a person, ask only necessary questions and try to obtain only important information, without forcing to speak or pressure;
- take into account and treat with understanding the specifics of the manifestation of multicultural diversity (ethnic and cultural identity, traditions or religious canons), age, gender, social and other characteristics of a person;
- be close to a person, but keep the necessary distance, taking into account his age, gender and culture;

- respect the human right to make decisions independently;
- make it clear to the person that, even if they refuse help now, they can apply for it later.
It is strictly prohibited:
- impose one's help, behave intrusively, exaggerate one's knowledge or skills;
- forcing a person to talk about what happened to him;
- to use the trusting attitude and dependence of a person, one's status and provided information in one's own selfish interests or for the purpose of obtaining an unlawful benefit for oneself or other persons;
- use one's knowledge and position for the purpose of humiliating human dignity, oppressing the individual or manipulating it;
- show any form of discrimination based on race, skin color, political, religious and other beliefs, gender, age, disability, ethnic and social origin, citizenship, family and property status, place of residence, language or other characteristics;
- make useless promises or promises that cannot be fulfilled, give false information or relay information heard from others;
- evaluate a person's actions and experiences, criticize his personal qualities, emotions or behavior, talk about what, in your opinion, a person should feel or how he should have acted.

I. Чмелик

**МИСТЕЦЬКА СКЛАДОВА ДІЯЛЬНОСТІ ПРОСТОРУ ДЛЯ ЗАХИСНИКІВ І ЗАХИСНИЦЬ
«МРІЯДІЯ», ЩО ДІЄ НА БАЗІ ОБЛАСНОЇ КЛІНІЧНОЇ ЛІКАРНІ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАДИ**

I. Chmelyk

**ARTISTIC COMPONENT OF THE ACTIVITIES OF THE SPACE FOR DEFENDERS "MRIADIA",
OPERATING ON THE BASIS OF THE REGIONAL CLINICAL HOSPITAL
OF THE IVANO-FRANKIVSK REGION**

Під час повномасштабного вторгнення росії в Україну наша держава зіткнулася з величезним комплексом проблем, пов'язаних з реабілітацією та відновленням захисників. Постає потреба у створенні реабілітаційних центрів та ветеранських просторів, які можуть надавати широкий спектр різноманітних послуг і підтримки. Такі заклади різних форм власності функціонують і в Івано-Франківську, нині відносно безпечному тилловому місті. Незважаючи на те, що кожен із них має свої функції та спрямування, їхньою головною метою є підтримка у відновленні, соціалізації ветеранів, діючих військових та членів їхніх родин, а також всілякий супровід, включаючи правову, медичну, психологічну допомогу тощо. Завдяки таким майданчикам, які є центрами комунікації цивільних та військових, формуються певні цінності громадянського суспільства, створюються умови для особистісного зростання, самовдосконалення, засвоєння нових навичок і напрямків діяльності. Під час проведення в цих закладах культурно-мистецьких заходів актуалізується творча складова, що сприяє розкриттю мистецького потенціалу в людей, які часто до того не мали відношення до творчості, а також виникає неабиякий інтерес до національних культурних здобутків і цінностей, що має певне значення в розвитку сучасної культури загалом.